

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TIL O'RGANISHNING AHAMIYATI: TIL O'RGANISH JARAYONIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMNING ROLI VA METODOLOGIYASI

Olimjonova Dilafuz

Xalqaro Nordik Universiteti

1-kurs boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda til o'rganishning ahamiyati, bu bosqichdagi ta'lim jarayonining asosiy jihatlari va samarali metodologiyasi tahlil qilinadi. Bolalarning lingvistik qobiliyatlari boshlang'ich ta'lim jarayonida shakllanadi, shuning uchun bu davrda til o'rgatish jarayonining ilmiy asoslangan yondashuvlariga e'tibor qaratish muhimdir. Maqola til o'rganishning kognitiv, psixologik va pedagogik asoslarini o'rganib, zamonaviy o'quv jarayonlarida qo'llanilayotgan usullarni tahlil qiladi.*

Kalit so'zlar: *Boshlang'ich ta'lim, til o'rganish, metodologiya, lingvistik rivojlanish, pedagogika, kognitiv jarayonlar, interfaol ta'lim.*

Kirish. Boshlang'ich ta'lim bosqichi insonning intellektual va lingvistik rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Bu bosqichda o'quvchilarning nutq madaniyatini shakllantirish, so'z boyligini oshirish va ularning tilga oid qobiliyatlarini rivojlantirish uchun poydevor qo'yiladi. Dunyo bo'ylab o'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, til o'rganishni erta bosqichda boshlash nafaqat lingvistik malakalarni, balki bolalarning umumiy kognitiv rivojlanishini ham jadallashtiradi. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda til o'rgatishning asosiy jihatlari va samarali metodik yondashuvlar ko'rib chiqiladi.

Asosiy qism

1. Boshlang'ich ta'limda til o'rganishning ahamiyati

Til bolalar hayotida muhim aloqa vositasi bo'lib, ularning ijtimoiylashuvi, bilim olish jarayonlari va madaniy merosni o'zlashtirishida asosiy rol o'ynaydi. Boshlang'ich ta'limda til o'rganish:

Bolalarning intellektual qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Tilning strukturasi va qoidalarini o'rganish orqali mantiqiy fikrlashni shakllantiradi.

Ijtimoiy-psixologik muhitga moslashishni yengillashtiradi.

2. Boshlang'ich ta'limda til o'rganish jarayonidagi yondashuvlar

Boshlang'ich ta'limda tilni o'rgatishda turli metodologiyalar qo'llaniladi:

Kommunikativ yondashuv. Ushbu usul bolalarni tilni muloqot vositasi sifatida ishlatishga o'rgatadi.

Interfaol metodlar. O'yinlar, guruh mashg'ulotlari va roli o'yinlari orqali bolalarda o'zaro hamkorlik malakalari rivojlantiriladi.

Audiolingval metodlar. Nutqni eshitish va takrorlash orqali fonetik mahoratni rivojlantirishga qaratilgan usullar.

3. Pedagogik metodlar va vositalar

Til o'rgatishda quyidagi vositalardan foydalanish muhim:

Didaktik materiallar. Rangli tasvirlar, so'z kartochkalari, qo'llanmalar va o'yin elementlari.

Texnologiyalar. Interaktiv doskalar, audio va video vositalardan foydalanish.

Qat'iy tizimli yondashuv. Grammatik tuzilmalar va leksik birliklarni bosqichma-bosqich o'rgatish.

4. Kognitiv va psixologik asoslar

Bolalarning yoshiga mos ravishda o'quv jarayonini tashkil qilish til o'rganish samaradorligini oshiradi. Masalan:

6–7 yoshdagi bolalar tovushlarni eshitib farqlash qobiliyatini o'rganishga moslashgan bo'ladi.

8–9 yoshda esa ularga grammatikani tushuntirish osonroq bo'ladi.

5. Til o'rgatishda madaniy komponentning o'rni

Til o'rgatishda madaniyatni hisobga olish muhim. Har bir til o'z madaniy kontekstiga ega bo'lib, bu bolalarni global dunyoqarashga tayyorlaydi.

Xulosa

Boshlang'ich ta'lim bosqichida til o'rgatish nafaqat lingvistik malakalarni rivojlantirish, balki bolalarning kognitiv va ijtimoiy qobiliyatlarini shakllantirish uchun muhimdir. Metodik jihatdan to'g'ri yondashuvlar bolalarda til o'rganishga bo'lgan qiziqishni oshiradi va ularning kelajakdagi akademik yutuqlariga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Azizxodjayev, A. "Pedagogik texnologiyalar." Toshkent: O'zMU nashriyoti, 2019.
2. Vygotsky, L.S. "Psixologiya va til o'rganish." Moskva: Prosveshchenie, 1986.
3. Richards, J.C., Rodgers, T.S. "Approaches and Methods in Language Teaching." Cambridge University Press, 2001.
4. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim va fan vazirligi. "Boshlang'ich ta'lim standartlari." Toshkent, 2023.
5. Crystal, D. "Language and the Internet." Cambridge University Press, 2012.